

rukopisi se ne vraćaju (VII)

arkadije arkanov

ARKADIJ ARAKANOV (1933), rуски совјетски прозни и драмски писац, доскоро поznатији читаоцима самиздатске књижевности него онима који читaju часописе и књиге објављене у ССРБ. Повремено се јављао са хуморескама на посљедњој страници московске Literaturne gazete. Све до пљоче је заступљен у самиздатском и тамиздатском алманаху Metropol. Roman »Rukopisi se ne vraćaju«, Arkanovljevo прво јављање са већим проznim tekstom, објављен је у часопису Junosć, српска за децембар 1986. године. Наслов романа, поготову уз писцу жанровски одредnicu »ненавућна фантастика«, упућује на Bulgakovljevo »Rukopisi ne gore«.

Arkan Gajski je nastavio:

»Olvis, prevedena u madrantove odaje, sad je u njegovom prisutvu provodila готово све време, ali никако nije mogla shvatiti uzrok korektnog, isključujućeg svaku bliskost, odnosa, koji je bio kao i ranije. За одмор i san bila joj je data posebna soba, u koju madrant nikada nije ulazio. Olvis je videla da madrant pati i muči se razgovarajući sa njom ili je само ћутке zamišljeno gleda, а она je već odavno spremna da olakša njegove patnje ne toliko svojim majstorstvom, koliko željom, ali... Izvini, madrantu, ti iskušavaš moj ponos, ako me ne kupuješ i odbišaš da me uzmeš na silu, predlažući igru jednakih, bolje da umrem (suviše otmeno za princezu, naravno), bolje da izbjiju napolje moje želje, prekrivši kožu krastama i črevima, ali nećeš dočekati da ja povalom tebe (opet grubo, ali šta se može), iako mi se i svidaš svakim danom sve jače i jače.«

A madrant, zaronjen u svoje misli, zabavlja se, a možda je zabravljao i sebe, igrajući se sa svojom ludom. Daleko je bacao mali okrugli žuti kamen, a luda, imitirajući psa, tražio je taj kamen i u zubima ga donosi madrantu, cvleći i gledajući ga svojim zelenim očima. Затим је тaj мали човек постao sličan starčiću, на ћelu bi mu nabrekle vene i главa se počinjala tresti. Он je madrantu nazivao Ferugo. Pa—pa—pa... Pe—pe—pe... Ferugo želi da postane čuveni pesnik?... Pa—pa—pa... Ferugo nije dorastao. Ferugo još nije vredan... Ko je Ferugo?... Pa—pa—pa... Ne znam ga... Imamo stihotvoraca od kojih Ferugo može učiti, učiti mnogo, učiti dugo... Jadni Ferugo! Evo ti žuti kamen da ne bi tugova...

Madrant se smešio i obraćao se Olvis, pokazujući joj žuti kamen da bi Olvis znala: Ćikinit Kaelo odbija nekog Feruga, a kad bi se saznao ko je Ferugo, ove stihove bi Ćikinit Kaelo izleipo po čitavom gradu i od njih bi nacinio molitvu za gradane. Ali Ćikinit Kaelo nikad neće saznačiti da je Ferugo, zato što madrant neće da pobedi pesnika Feruga u nečisitoj igri, iako je Ferugo izazvao madrantu, madrant prihvata izazov i božice se onako kako bi se borio čovek kojeg bi nebo pozvalo da bude madrant. I samo će pobednik biti dostojan prelep Olvis. I madrant je ponovo bacao što može dalje žuti kamen, i luda je u zubima donosi kamen madrantu, gledajući ga svojim zelenkastim očima. А затим je luda postao slična Olvis i, duboko uzdišući, namigivao joj, sedao madrantu u krilo, rukama grlio njegov vrat i glavu mu naslanjao na grudi. И тада га je madrant levom rukom hvatao za okovratnik (заšto krije svoju desnú ruku?) i lako, kao štene, odbacivao je ludu, posle čega je luda lio suze i čupao kosu... «

Vovec je štucnuo. Gajski ga je sa strahom pogledao i nastavio:

»А на град се спуштала исуšujuća nemilosrdna vrućina, која nije usupala ni pred prokljinjanjem, ni bajanjem, ni molbama. Smanjili су се i ubrzao i presušili потоци и канали за piće. Nivo воде у rezervoarima slatke воде толико је опао да је савет министара ограничио употребу воде — граданама на четвртину, а робовима на шестину. Појутела је и осушила се трава, осушило се и pretvorilo у мртве сувите листе на дрвећу, а дрвеће је под врелом нарандžастим сунцем постало слично скелетима. Земља се смеđurala и оčelavila, прекрила се пукотинама и кором. Градани, спасавајући се од вруćине, до позне вечери нису напуштали своје куће. На полијама и у каменоломима су робови падали мртви од убитаčних топлотних удара. У почетку су њихова tela bacali светим kujmonima, али ови, углјивши се од обилја љетnih hrane, спустили су се на дно, а надувени трупови су постепено потпуно prekrili površinu bazena. Тада су мртве робове prestali да sakupljaju i они су, raspadajući се, напунили град и окolinu густим и teškim smradom, који се почео osecati čak i u madrantovom dvoru, iako се он nalazio na visokom bregu... «

Vovec je ponovo štucnuo.

»Lakše je bilo ribarima, који су у svitanje odlazili daleko na more i olakšavali sudbinu bacajući svoja umorna znojava tela u prohладну морску dubinu. И тек касно увече приобалне улице i drabinzi — установе у којима су се градани могли sakupljati i piti вино, су oživljavali. Vrativši se ribari су за вести о срећном или несрећном улову од градана добијали новости које су се preko dana nakupile u gradu. А новости су биле мрачне и обештрабрујуће. Око пночи у један од drabinga je dojurio bled i na smrt uplašen vojnik iz planinskog stražarskog odreda i, jedva se smrtrivši dvema velikim časama вина, ispričao је како је pre izvesnog vremena, ubrzo posle sunčevog zalaska, на njegove oči ogromna životinja koja je iskočila из стени на земљу оборила načelnika stražarskog odreda, који je proveravao ноћну stražu. Pripovedač i njegov drug, скamenjeni od užasa, видeli су kako је čudovište rastrglo načelnike grdu i stomak, i urliknuvši u tri džinovska skoka nestalo u tami. Izbezumljeni stražar je jurnuo u град да би stanovnicima pripovedao ову priču... «

Vovec je štucnuo.

»Ujutro je strašna novost bila raširena po gradu — od граданина до граданina, od кућe до кућe, od drabinga do drabinga. Ona je menjana

la izgled i obrastala je novim detaljima i činjenicama, који су јој давали допунски истinitost. Nevidena zver koja je izronila из nestvarnosti ноћи nije rastrgla само načelnika него читав stražarski odred. Није то никаква nevidena zver nego od vruciće pobesneli madrantov omiljeni pas, i nije žrtva načelnika stražarskog odreda nego jedan od ministara који је, на nesreću, te ноћи lovio у planini. Није то madrantov pas nego је simbol neba poslat на земљу у liku slobodnog psa да би ујединио градане и poveo ih da svrgnu madrantu, i тaj simbol може добити не само псећи nego i ljudski lik, pretvarajući сe čas u bradatog patuljka, čas u prelepу plavokosu ženu, а јуће су ga у jednom drabingu видели у liku mršavog momka sa čudesnim zelenkastim očima, on je čitao neku hartiju на којој су psi pozivani да se obraćunaju sa svojim gospodарима, posle čega су se svi који су se zadesili u drabingu uzbudili i još te ноћи су отишли u planine где су razoružali madrantov stražarski odred, i тaj simbol има име, i zovu ga ili Veragò, ili Burago, ili Ferugo... «

Vovec je štucnuo.

»da—da, узвиšeni madrantu, tako zovu hulju zbog које se uzbudio grad, a vojnici se ne pokoravaju narednjima načelnika, odbijaju да podu u planine i ulove i uniše besnog Redosa, jer nema nikakve сумње да је tajanstvena животinja, која је rastrgla nasrećnog načelnika planinskog stražarskog odreda odбегли voljeni pas, iako madrant veruje Prvom ministru, који је уznemirio madrantove odaje tako neprijatним вестима, onda bi se Prvi minister udaljio да би preuzeo потребне мере... «

Vovec je štucnuo i probudio сe.

»Madrant je podigao desnu obrvu i nasmešio сe. Redos је bio slavan pas, ali zar je nesalomiva snaga madrantove armije, о чему je Prvi ministar više puta izveštavaо (»Da, мој madrantu, snaga armije је као i ranije nasalomiva!«), толико oslabila да не може uloviti besnog psa, i time umiriti јадне, žegome i vrucićom izmucene градане? Каžnjavaju ga, ali ne kažnjavaju само njega, negо још десет nevinih војника из истог одреда. I ako неко i posle тога помисли да се не подчињи, neće biti potrebna нова казна. Njega rastrgnu njегови, jer никоме живот није tako dragоцен као robovima којима се чини да су слободни. Што се тиче Feruga, који је izazvao madrantu, madrant prihvata izazov i postaje nemilosrdan... «

Kako je Gajski čitao Kolbasko je u глави mučно prebirao ко му koliko duguje... Vovec — шест i četrdeset... Dameniven — dvadeset i tri i osamdeset i јuће још pedeset kopejki za cigarete. То je trideset rubala i sedamdeset kopejki... Muhoslavski izdavač му nije isplatio sto četrnaest rubala... То је sto četrdeset i četiri rubla i sedamdeset... Otac — osamdeset... To on ocu duguje osamdeset... Trenutak! A s Bestijevim је onu Nemicu, prevođioца, возиоцијем на trideset dva rubla. Bestijev je platio само dvanaest rubala kazavši да се он на ponijima ne vozika... Ali to je njegova psina... Iščupaće Kolbasko četiri rubla od njega... To је sto četrdeset осам i sedamdeset... Gotovo? Zar mu нико више nije dužan?... Vovec — шест i četrdeset... «

Vovec je već računao. Setio se Kolbasko i škole. U petom razredu је за doručак dao četiri ruble, али десет дана је raspust, а novac до данас још нису vratali... Sto pedeset две ruble i sedamdeset... A jahaču Barabulini tri rubla zato što је nahraniti Konvejera... Iako је bolje ne spominjati hipodrom... Ali ipak naeleće...

Najednom je Vovec rekao:

— Cita mi neku besmislicu, a ja slušam! Uostalom, ако је želite znati u Rusiji je само jedan pisac! Melnjikov — Pečerski! A svи остали су којеštarija!... Dopuzaće још! Belog konja će poslati!... A ja ћu im pokazati... «

— Besmislica! Potpuna besmislica! — saglasio se Gajski. — Srećan sam što i Vovec tako misli. Hoćete li da vam pročitam novu priču? Fantastično sam mislio: Leonardo da Vinči dolazi u restoran, a kelnerica, која га loše poslužuje, je Mona Liza... «

Ali kako osim priče o Leonardu da Vinčiju ništa jače nije ostalo, Vovec je kategorički затresao bradom imitirajući umor i pijanost. Kolbasko, smatrajući као и ranije да Indej Gordejevič zaluđ нија neće reći, почео је nagovarati Gajskog да му дојутра да свеску у crnom povezu — ne за njega, naravno, nego за Ljudmilku, која, по Kolbaskovim recima, u poslednjih nekoliko meseci pokazuju nezainteresovanost за njega i dva puta nije spavala kod кућe. На kraju krajeva Gajski је dao, uvezši od Kolbaska reč да је ujutro vratiti svesku čitavu i sačuvanu.

Od Vovca су izšli u tri ujutro. Gajski је из poznatog uzroka, који га je ponovo počeo mučiti, jedva dotrčao до кућe. Kolbasko, utvrđivši већерас да му država i pojedini njeni градани dugују сто šezdeset rubala i dvadeset kopejki, vratio se куći добро raspoložen, smatrajući да још nije sve izgubljeno и да живот није баš tako loš. I uskoro је sav Muhoslavsk spavao pripremajući сe за naredni radni dan, а njegovi najblistaviji представници су pred јутро sanjali snove, svaki, како се говори у takvim prilikama, u granicama svoje pokvarenosti, obrazovanja i inteligencije.

... Bestijev je sanjao da ONI trče po ogromnoj političkoj karti sveta, pokrivenoj sveže zelenom, kao u Bredberijevoj priči, travom. ONI trče gipko, kao u usporenom filmu. ONI trče utoče, uhvativši se za ruke. Bestijev je u sredini, desno je naš ambasador kod njih, levo — njihov ambasador kod nas. ONI trče smešeći se, lako preskačući nerazvijene zemlje, u farmericama po sto rubalja i ružičastim košuljama po trideset pet bonova.

— Mi te volimo, — govori Bestijevu naš ambasador kod njih.

— I mi te volimo, — govori njihov ambasador kod nas. Bestijev ih ne razume.

— Kako? — pita našeg ambasadora kod njih. — Iz kojeg ste vi sistema?

— Iz našeg, — odgovara naš ambasador kod njih i umiljato šljapka Bestijeva po obrazu.

— A vi, iz kojeg ste vi sistema? — pita njihovog ambasadora kod nas.

— Iz našeg, — odgovara njihov ambasador kod nas i umiljato ga šljapka po drugom obrazu.

— Kako? — napreže se da shvati Bestijev. — Jer ako MI volimo me, onda me VI ne volite? Tako?

— Volimo, — govore ambasadori.

— Ali mi smo svi iz različitih sistema! — napreže se Bestijev.

— Harmonija, — govore ambasadori.

— To je uspelo jedino Bestijevu, — obraća se naš ambasador kod njih njihovom kod nas.

— Samo je Bestijevu to uspelo, — obraća se njihov ambasador kod nas našem kod njih.

— A u nas su mnogi pokušali, — govori naš ambasador kod njih.

— I u nas su mnogi pokušavali, — govori njihov ambasador kod nas.

— A kuda jurimo? — pita Bestijev. — Jure nas?

— Tamo, — odgovaraju ambasadori i pokazuju u pravcu horizonta. A tamo, na samom horizontu Bestijev vidi zadimljenu planinu.

— Karasko? — upita Bestijev.

— Karasko, Karasko, — potvrđuju ambasadori.

— A zašto se dimi? — nervira se Bestijev. — To je simbol?

— Jedinstvo — borba suprotnosti, — govori naš ambasador kod njih.

— Kako? — Bestijev šumno ispušta dim cigarete u lice našem ambasadoru kod njih. — Ako je simbol zašto se dimi?

— Simbol vulkana, — govori njihov ambasador kod nas.

— Vulkan simbola, — govori naš ambasador kod njih.

— Kako Bestijev se koleba i otkida dugme sa košulje njihovog ambasadora kod nas. — A zašto trčimo tamo?

— Tamo je kraj, — odgovaraju ambasadori.

— Kako? — Bestijevu postaje strašno. — Kraj čega?

— Kraj — to je početak početka, — govori naš ambasador kod njih.

— Kako kraj može biti početak? — Bestijev pokušava da se zaustavi. — Znači, početak može biti kraj? — Bestijev pokušava da se istrgne.

— Neću kraj. — Bestijevu postaje zagušljivo. — Neću početak. — Bestijev ne može da diše. — Hoću nastavak!...

Ali tada na horizontu nešto eksplodira sa strašnom grmljavinom. Nad Muhoslavskom pucaju gromovi i sejavu munje.

— Načitaš se dubreta, — misli Bestijev zatvarajući prozor, — i posle ne možeš da spavaš... «

Vovec je sanjao apsolutno divan san, kao on nastupa na književnoj večeri u fabrički likera. Stoji pred mikrofonom u svečano ukršenoj sceni i drži u ruci svoj aforizam izdan u Lajpcigu u dva toma. Otvara knjigu i osećajno čita: »Boљe sto pedeset ujutro nego dvesta dvadeset sa sto osamdeset uveče.« U sali ovacije. Vovec se klanja i želi da napusti scenu. Ali ga ne puštaju. On ponovo osećajno čita: »Boљe sto pedeset ujutro nego dvesta dvadeset sa sto osamdeset uveče.« Radnici skandiraju njegovo ime. I on je prinudjen da ponavlja još i još... Narod iznosi njega i njegovu bradu u fabričku halu i Vovčev san postaje još divniji. Konvejerska traka puna čistih prozračnih boca se čudesno izvija obrazujući svojim oblikom aforizam »Boљe sto pedeset ujutro nego dvesta dvadeset sa sto osamdeset uveče.«

— To je više priznanje, — smeši se Vovcu direktor.

A nad njim kao krvni sudovi prepliću se staklene cevi, u njima struji, žubori, preliva se, poziva, obećava, laska, omamljuje, rasuduje, filozofira, stvara, zove i oblikuje delo koje ne liči na besmislicu. Vovec i dušom i telom teži tom delu. Želi da mu se primakne, da se ulije i rastvor u njemu, kao što se režiser rastvara u glumcu, ali tog trenutka se Vovčev san pretvara iz divnog u košmarni, zato što direktor kažprstom maše ispred njegovog nosa: tišina, ni-ni! Ni u kom slučaju!... Vovec besno istrčava iz hale.

— Još će zvati, — besomučno više. — Belog konja će poslati!... A ja ču im pokazati!...

— Pokazaćeš, sve češ im pokazati, — miluje ga po vreloj glavi tašta.

— Ne viči toliko.

Vovec seda na krevet.

— Gde je Zina? — pita ozarujući se divlje.

— Gospode, — govori tašta. — Ona je već dve nedelje na službenom putu.

Vovec sedeći zaspri, a tašta poležući ga mrmlja: »Kog davola se uđala za piscu?... «

Pesnik Kolbasko je čitavu noć sanjao šest hiljada četiri stotine dva deset osam rubalja i do podneva nije htio da se probudi zato što nikada ranije nije video toliki novac...

Gajski te noći ništa nije sanjao. Nije mu bilo do sna. »Lepo bi bilo kad bih se danas sastao sa Olgom Vladimirovnom, — mislio je on.

XII

S-s-s... Aleko Nikitić čeka Indeja Gordejevića u holu, još se ne rvira, još ima vremena, ali mu već prigovara zbog neodgovornosti. In-

dej Gordijević utrčava u deset sati i pet minuta. Izgleda užasno. Beonjače upaljene. Pod očima plavkaste kesice. Loše obrijani prestano zeva. Milicioner dugo proučava propusnicu Indeja Gordijevića i pažljivo predi fotografiju u ličnoj karti sa živim originalom koji tu stoji.

— Kod ovakvog izgleda bio bi u pravu da vas ne propusti. Sećam se kad sam radio u centralnom listu, dali su mi gostinskog propusnika sa Sednicu. Pa, za vreme pauze sam otišao u toalet. I najednom se pojavljuje, sami se setite ko, i ne obazirući se na mene što sam bio zauzet poslom, dobacuje mi, između ostalog: »Mlađiću, i brijanje je potrebno!...« Potapšao me po ramenu, oprao ruke i izšao. Od tada, Indeju Gordejeviću, za mene svako jutro počinje brijanjem. Prekaljenost...

Indeja Gordejević čuti kao krivac. Gledajući u ogledalo lifta dlanovima prelazi preko obraza, a zatim s nadom pita:

— A možda prode?

— Daj bože, kada što se kaže. Znate ga.

— Verujte, čitate noći oka nisam sklopio.

Indeja Gordejević se smeši kao krivac.

— Savetujem vam, — govori Aleko Nikitić, — pre nego što uđemo izvezavate se kako valja, u hodniku. Imamo još tri minuta.

Indeja Gordejević stoeći pred prozorom aktivno zeva sve dok mu Aleko Nikitić, pogledavši na sat, nije dao znak.

— Dobro jutro, Ariadnice, dobro jutro, draga, — govori Aleko Nikitić ulazeći kod sekretarice. Ljubi ruku Ariadni Nikolovnoj. — Kako zdravlje? Kako suprug?

Ariadna Viktorovna, ne odgovarajući, pogleda u pravcu kabineta i poslovno govori:

— On vas čeka. Ali znate, nije raspoložen.

Aleko Nikitić zabrinuto gleda Indeja Gordejevića i obojica ulaze u kabinet.

N. R. sedi za ogromnim stolom. U rukama drži list papira ispisani sitnim rukopisom. Noge pod stolom izvucene. Plitke cipele poređ njih. Jedna noga s vremenom na vreme nežno miluje drugu. I kada bi se gledalo samo pod sto i videle samo noge N. R-a, onda bi one počinjale liciti na dve čudne zverčice odevene u mrke čarape, koje vode potpuno nezavisan život u odnosu na N. R-a. Čas se miluju, pa se golicaju, koškaju, zatim se razilaze i usredsredeno se gledaju, a onda se ponovo sastaju i počinju tući. Ali ako se pogled prenese s nogu N. R-a na njegovo lice, a zatim s lica na noge, može se primetiti odredena zavisnost ponašanja tih nogu od izraza lica N. R-a. Evo, lice jedva da se nasmešilo, a desna noga već pokušava da se poigra s levom. Evo lice se namrštilo, a leva pritisika desnu na pod. Evo lice se razbesnelo, a noge su se razišle na razne strane. Cini se, još samo malo i one će zafrktati kao dva mačka. Sudeći po tome što se noge sada nalaze na udaljenosti vrednoj poštovanja i još da preteći topcu, Aleko Nikitić shvata: N. R. je krajne razdražen.

— Dobro jutrašće! — stidljivim glasom izgovara Aleko Nikitić. — Kako zdravlje? Kako supruga?

N. R. ne reaguje na pozdrav. Zabavljen je sitno ispisanim listom, a Aleko Nikitić i Indeja Gordejević ostaju stoeći kod vrata.

Neočekivano N. R. udarcem desne ruke zalepi papir na sto, levom rukom primiče telefon, od sebe odgurne neki dosije, popravlja čašu sa dobro zašiljenim raznobojnim olovkama, odmiče telefon, podiže dosije, na kraj stola gura čašu sa čajem, ponovo popravlja čašu sa olovkama istovremeno privlačeći telefon i gurajući dosije u ladici stola, spušta ispisani list na sredinu stola, odmiče telefon, vadi dosije iz ladice, popravlja čašu sa olovkama, pogledom traži čašu s čajem, nalazi je i privlači, a na njeno mesto stavlja telefon, prevrće stranicu stonog kalendara, odmiče čašu s čajem i primiče dosije, spušta ga u ladici stola, prelistava stoni kalendar s desna na levo, vraća ga u početno stanje i stavlja ga na mesto telefona, zatim vadi dosije iz ladice, a list stavlja kraj stola, kao da čutke poziva Aleko Nikitića i Indeja Gordejevića da se upoznaju s njegovom sadržinom. Ali oni jedva da su načinili pokret u pravcu stola, a N. R. desnom rukom zaklanja list i primiče ga k sebi, a na mesto lista ide čaša s dobro zašiljenim raznobojnim olovkama. Sve te manipulacije N. R. vrši usredsredeno, ne podižući glavu, ne obraćajući pažnju na dvojicu koju su ušli. Indeja Gordejeviću sve to liči na pasijanse koje voli da otvara Rigonda. Indeja Gordejević se, pomicivši na Rigondu, stresi i nevružno zeva neuspевši da ugasi jačuk ili vapaj koji je dolazio iz grudi. Aleko Nikitić zabrinuto gleda Indeja Gordejevića, ali, srećom, N. R. je zauzet svojim mislima. Smešta dosije u ladici, odmiče telefon, primiče čašu s čajem, na sitno ispisani list stavlja čašu s dobro zašiljenim raznobojnim olovkama. Zatim iz futrole vadi naočari, natiče ih na nos, izvlači dosije iz ladice i, postavivši telefon na desni kraj stola, skida naočari i trpa ih u futrolu, istovremeno spušta dosije u ladici. Sve te na prvi pogled besmislene kretnje u stvari vizuelno odražavaju tok misli N. R-a, i oni koji ga dobro znaju i često s njim opše, dobro su pucuili maršrute predmeta po stolu i u zavisnosti od toga šta, kuda, zašto, mogu stvoriti jasnu sliku o unutrašnjem stanju N. R-a i o tome šta koga čeka u bliskoj budućnosti. Pomiče se telefon (Penzionisač!), odmiče se dosije (»Izbaciću iz partije!«), popravlja se čaša sa raznobojnim olovkama (»Sahraniću!«), pridiže se dosije (»Ako ne iz partije, onda pismeni ukor!«), odmiče se telefon (»Neću penzionisati, ali ču degradirati!«), podiže se čaša sa čajem (»Šta imate umesto glave!«), podiže se telefon (»Penzionisaču, u davolsku mater!«), dosije se spušta u ladici (»Pred sud ču izvesti!«), popravlja se čaša s olovkama (»Dupe vam je umesto glave!«), prelistava se kalendar (»Koji je danas datum?«), podiže se dosije iz ladice (»Neću izvesti pred sud, a trebalo bi!«).

Aleko Nikitić napregnuto prati čudljivo izvijanje misaone krive N. R-a zato što zna: ako u seriji premeštanja poslednja bude čaša s dobro zašiljenim raznobojnim olovkama (»Konjsko dupe vam je umesto glave!«), sve će se srediti. N. R. popravlja čašu s olovkama, zavaljuje se u naslon fotelje, i Aleko Nikitić s olakšanjem odahne.

S ruskog: Aleksandar Badnjarević

(nastaviće se)